

Etelä-Savo

24.2.2021

Levähdysalueverkosto - webinaari

Levähdysalueverkosto -webinaarin ohjelma

18:00 – 19:30

18:00 – 18:12

hankkeen ja hanketyöntekijöiden esittely (VP)

18:20 – 19:00

vesilintutilanne & hankkeen tausta (HH)

19:00 – 19.30

Sotka-kosteikkohanke ja pistelaskennat
(LL & OS)

Hankevetäjien esittely

Veli-Matti Pekkari

- Kosteikkosuunnittelija
- Riistanhoidon- ja metsästyksen kouluttaja
- Vesiriistanhoidon asiantuntijatehtäviä
- Asuinpaikka Mikkeli, kotoisin Viitasaareltä

veli-matti.pekkari@metsastajaliitto.fi

050 472 8724

Heikki Helle

- Biologi
- Tutkimustausta yliopistolla (myyriä ja lintuja)
- Luonnon monimuotoisuuden, riistatalouden ja vesiensuojelun asiantuntijatehtäviä
- Asuinpaikka Jyväskylä, kotoisin Lapista

heikki.helle@birdlife.fi

050 375 5626

<https://mmm.fi/sotka>

Maa- ja metsätalousministeriön rahoittama hankekokonaisuus

SOTKA-hankkeessa:

- tehdään kosteikoita
- rakennetaan levähdysalueverkostoa
- kunnostetaan soita ja valuma-alueita
- pyydetään pienpetoja
- kohdennetaan tutkimusta

Näkyviä tuloksia odotetaan
muutamassa vuodessa.

YM Helmi-elinympäristöohjelma vahvistaa luonnon monimuotoisuutta

Helmi-ohjelma tarttuu Suomen luonnon köyhtymisen suurimpaan suoraan syyhyn: *elinympäristöjen vähenemiseen ja laadun heikkenemiseen.*

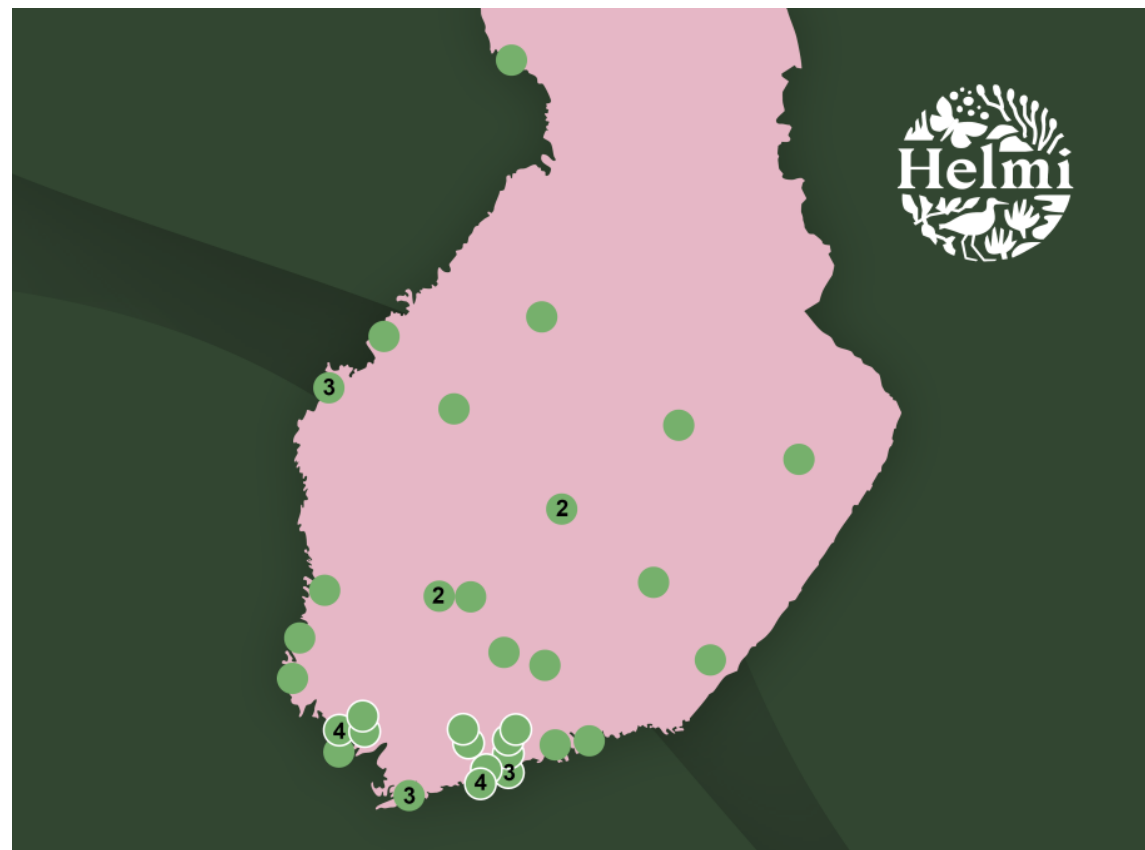
- [Soiden suojelu ja ennallistaminen](#)
- [Lintuvesien ja kosteikkojen kunnostaminen](#)
- [Perinnebiotooppien hoito](#)
- [Metsäisten elinympäristöjen hoito](#)
- [Pienvesien ja rantaluonnon kunnostus](#)

Helmi-elinympäristöohjelma rahoittaa 45 luonnonhoitohanketta kunnissa

Kunta-Helmi -hankkeissa kunnostetaan:

- uhanalaisia elinympäristöjä kuten pienvesiä
- lehtoja
- soita
- niittyjä ja
- lintuvesiä

Avustushaku toistetaan tänä vuonna ja mukaan otetaan myös avustushaku järjestöille

Levähdysalueverkostoja yhteistyöllä

Tavoite:

Metsästyks on osa yhteiskuntaa, ja suomalaiset metsästäjät vastuullisen metsästyksen edelläkävijöitä. Tulevaisuudessa haluamme olla kaikkien metsästäjien järjestö ja entistä vahvempi vaikuttaja metsästykseseen liittyvässä luonnonvarojen kestävää käyttöä koskevassa päätöksenteossa.

Edistämme metsästyksen asemaa muuttuvassa yhteiskunnassa – koko porukalla.

Tavoite:

Olemme kaikkien linnuista kiinnostuneiden järjestö. Tavoitteenamme on linnustonsuojelun, lintuharrastuksen ja tutkimuksen avulla edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja kestävä kehitystä.

Heinätavi, naaras

Levähdysalueella tarkoitetaan syysaikaista häiriövapaata vesilintuympäristöä

Toimivan
levähdysalueverkoston ja
sen yksittäisen kohteen
odotettu vaikutus
vesilinnustoon

Linnustonseuranta

Levähdysalueet voivat olla tuottoisia poikastuotantoalueita.

Kohteiden tehoa ja vaikutusta seurataan kevään ja alkukesän pistelaskennoilla sekä lisäksi syksyisillä kanta-arvioilla.

Ruokaileva jouhisorsa

Pienpetopyyntiä

Pienpedot, erityisesti Suomen luontoon kuulumattomat minkki ja supikoira, voivat aiheuttaa muutoin laadukkailla poikastuotantoalueilla merkittävää tuhoa.

Haittaeläinten pyynti kuuluu levähdysalueiden hoitoon.

Luontainen ravintokohde ja suoja

Levähdysalueella paikallinen linnusto tankkaa syysmuuttoa varten. Samalla osa linnuista viimeistelee höyhenpukuaan. Keskeinen kohteen laadun mittari on luontaisen ravinnon riittävyys.

Maastokäynti toimijoiden kanssa

Kohteen toimijoiden kanssa
tehdään tarvittavat maastokäynnit.

Maastossa on luontevaa käydä
läpi häiriövapaa vesilintualueen
käytännöt ja toiminta.

Yhteydenotto ja suunnittelu

Levähdysaluehankkeen
pilottikohteet perustetaan kohteen
haltijan vapaaehtoisuuden
pohjalta.

Toteutus suunnitellaan yhdessä ja
siitä tehdään kirjallinen sopimus.

Linnustonseuranta ja vaikutusten arviointi

Kohteilla jatketaan/aloitetaan
vesilintujen pistelaskennat.

Hankkeeseen kuuluu lisäksi
linnustoseuranta ennen ja jälkeen
vesilinnustuksen alun sekä
syyskanta-arviointi.

Ensimmäinen levähdysaluekohde Savitaipaleella -
Korpelan padottu kosteikko ([karttalinkki](#))

Linkkejä vesiriistakantojen hoitoon

[Taantuvien vesilintujen tunnistusopas](#)

[Vastuullinen metsästys kosteikoilla](#)

[Vesilintulaskentojen koulutuspaketti](#)

[Kosteikon perustaminen ja hoito](#)

[SOTKA levähdysalueverkosto –hanke SML](#)

[Häirintävapaa verkosto BirdLife Suomi](#)

Punasotka

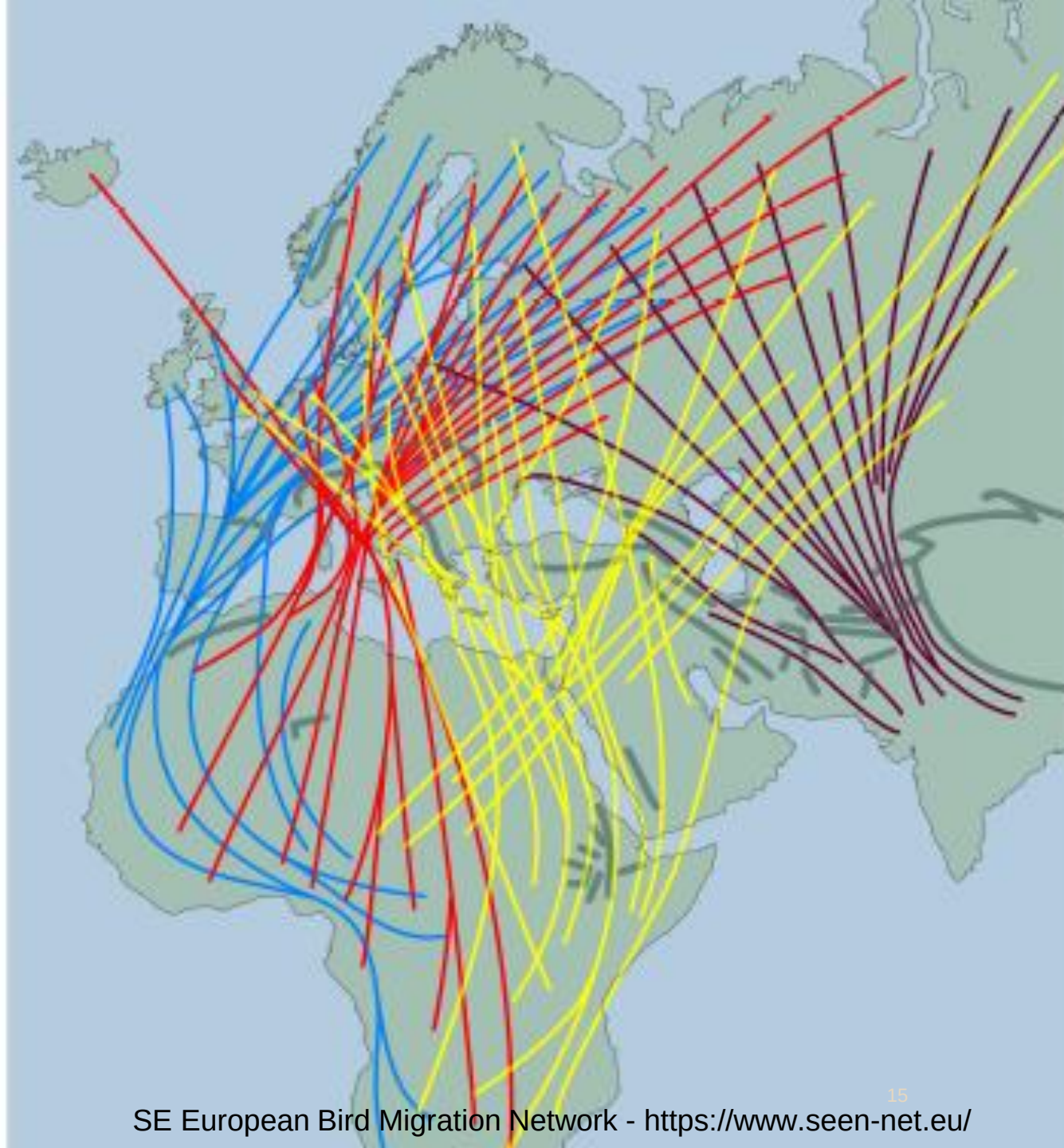
Taantuvia riistavesilintuja:

- Haapana
- Jouhisorsa
- Lapasorsa
- Heinätavi
- Punasotka
- Tukkasotka
- Nokikana

Vesilintujen muuttoreitit

Vesilinnut ovat yhteistä omaisuutta koko muuttoreitin varrella.

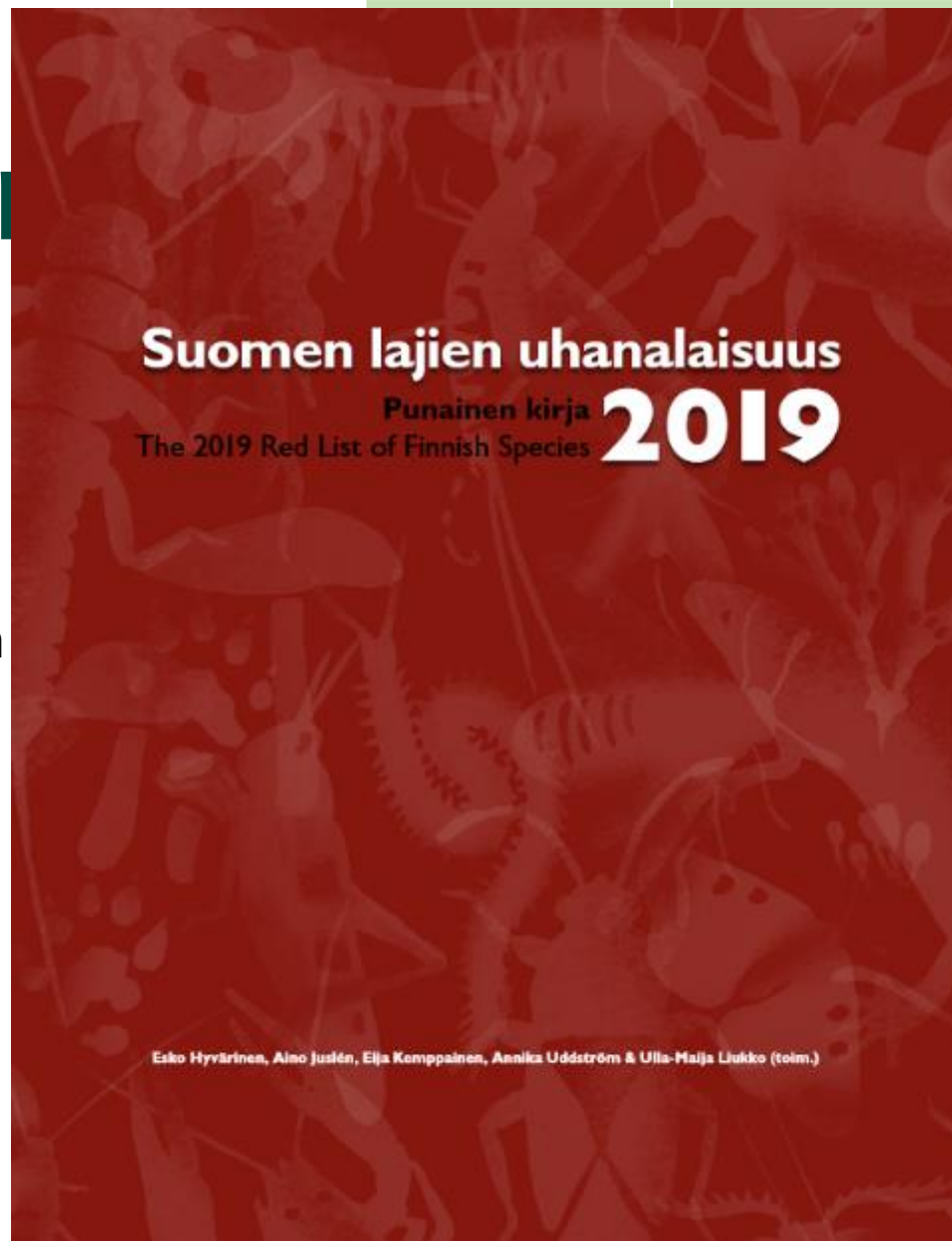
Vastuu vesilintukantojen säilyttämisestä koskee kaikkia maita vuodenvieron aikana.

Suomen vesilintukanta taantuvat

Uhanalaisuus:
“eliölajiin tai sen populaatioon
kohdistuu lopullisen häviämisen
vaara.”

Elinvoimainen
Silmälläpidettävä
Vaarantunut
Erittäin uhanalainen
Äärimmäisen uhanalainen
Hävinnyt

Haapana

Anas penelope

Vaarantunut

Elinvoimainen

nos

Elinvoimainen

Vaarantunut

la

Vaarantunut

Elinvoimainen

Äärimmäisen uhanalainen

Erittäin uhanalainen

ula

Elinvoimainen

Erittäin uhanalainen

nnut

uhanalaisia):

kelo

Elinvoimaisia lajeja

Sinisorsa

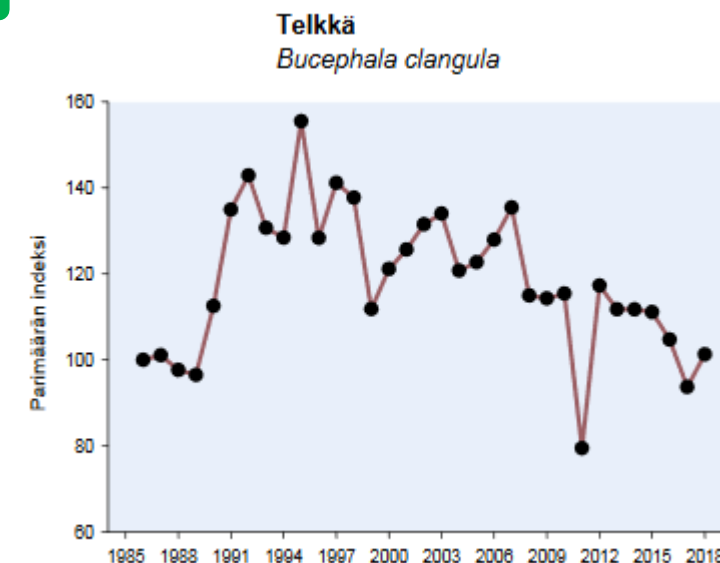
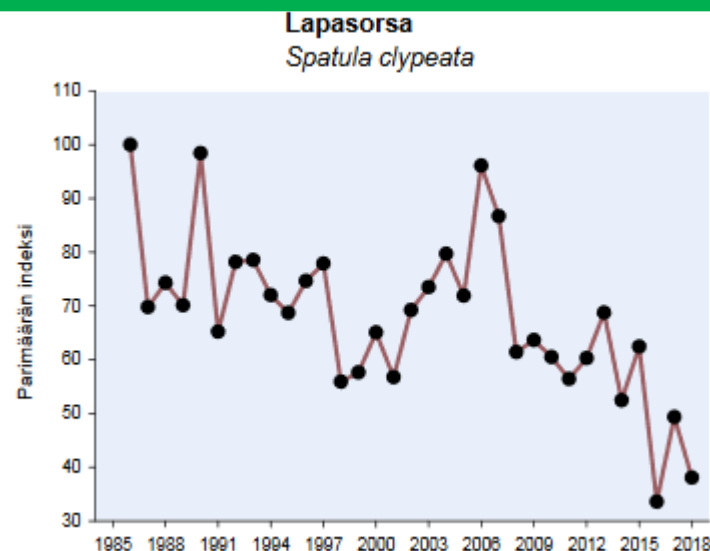
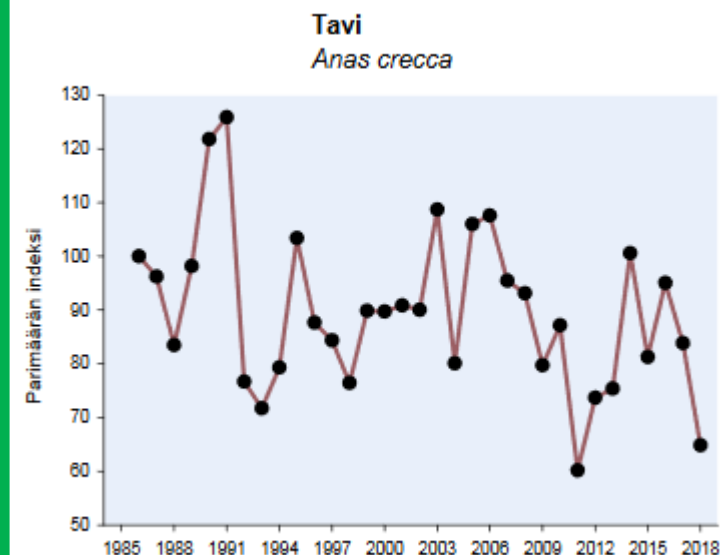
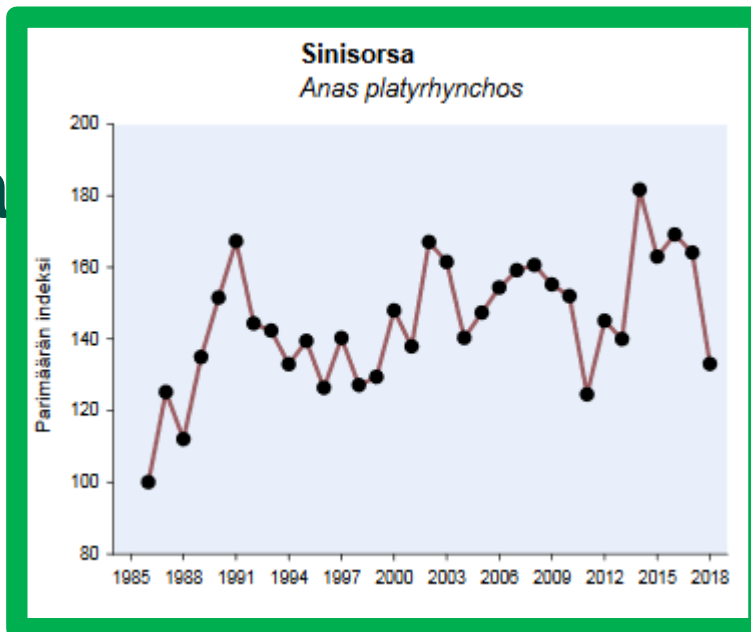
Tavi

Lapasorsa

Telkkä

Näistäkin kolmella viimeksi mainitulla huolestuttava suuntaus...

Pakollisen saalisilmoituksen ulkopuolella sinisorsa, tavi ja telkkä.

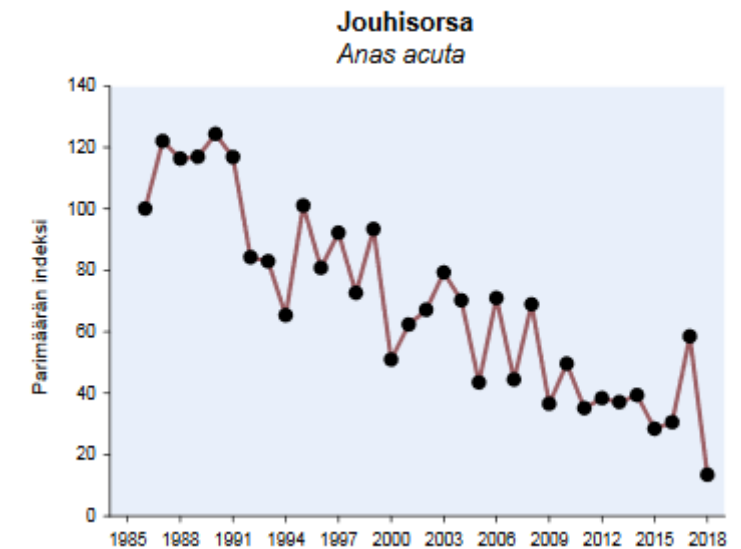
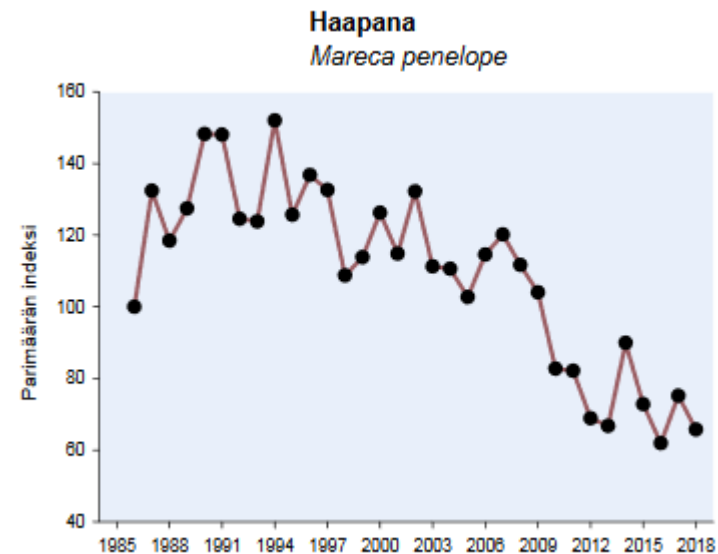

Vaarantuneita lajeja

Haapana

Jouhisorsa

Heinätavi

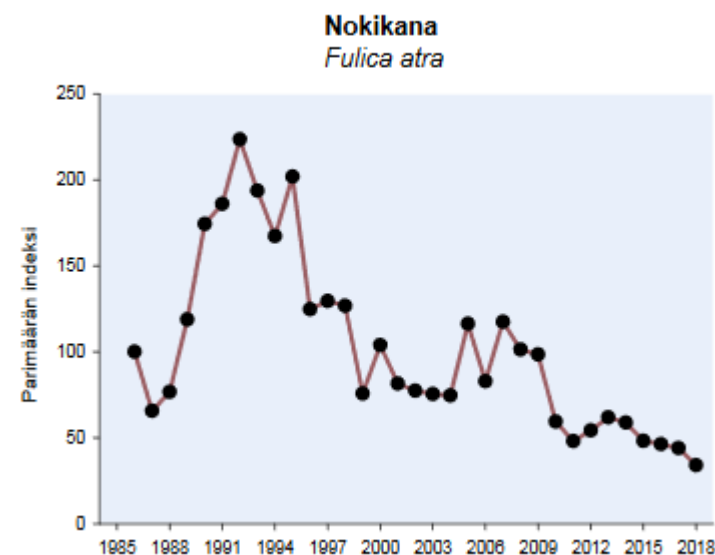
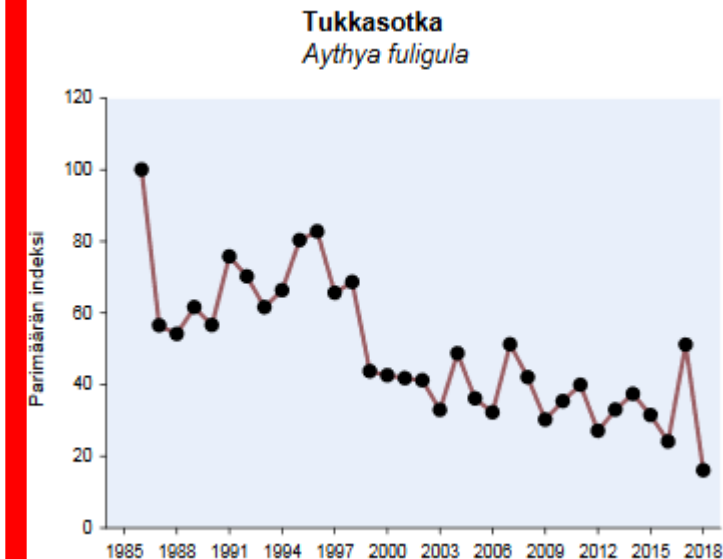
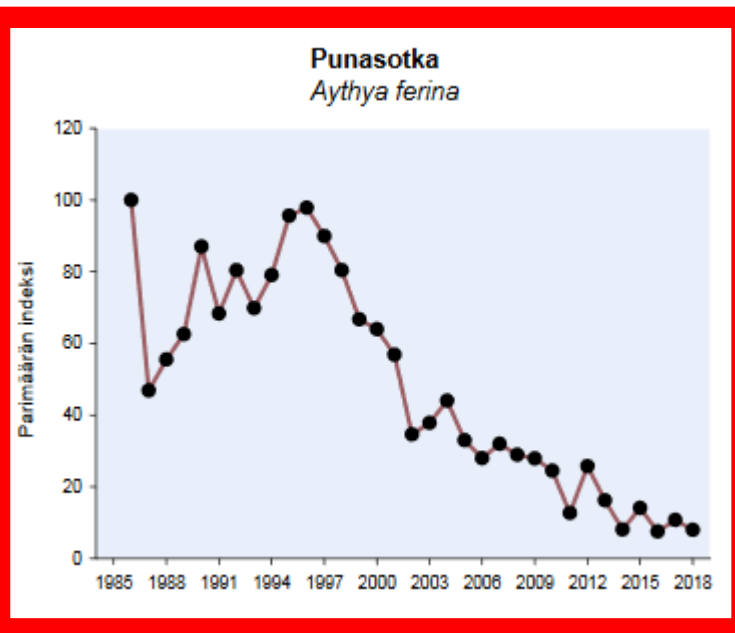

Erittäin/äärimmäisen uhanalaisia lajeja

Punasotka

Tukkasotka

Nokikana

Suomi tärkeä vesilintujen poikastuottaja...

Suomi on tärkeä maa vesilintujen poikastuotannon kannalta. Suomessa huomiota kiinnitetään lisääntymisalueiden laatuun.

-> SOTKA-hanke

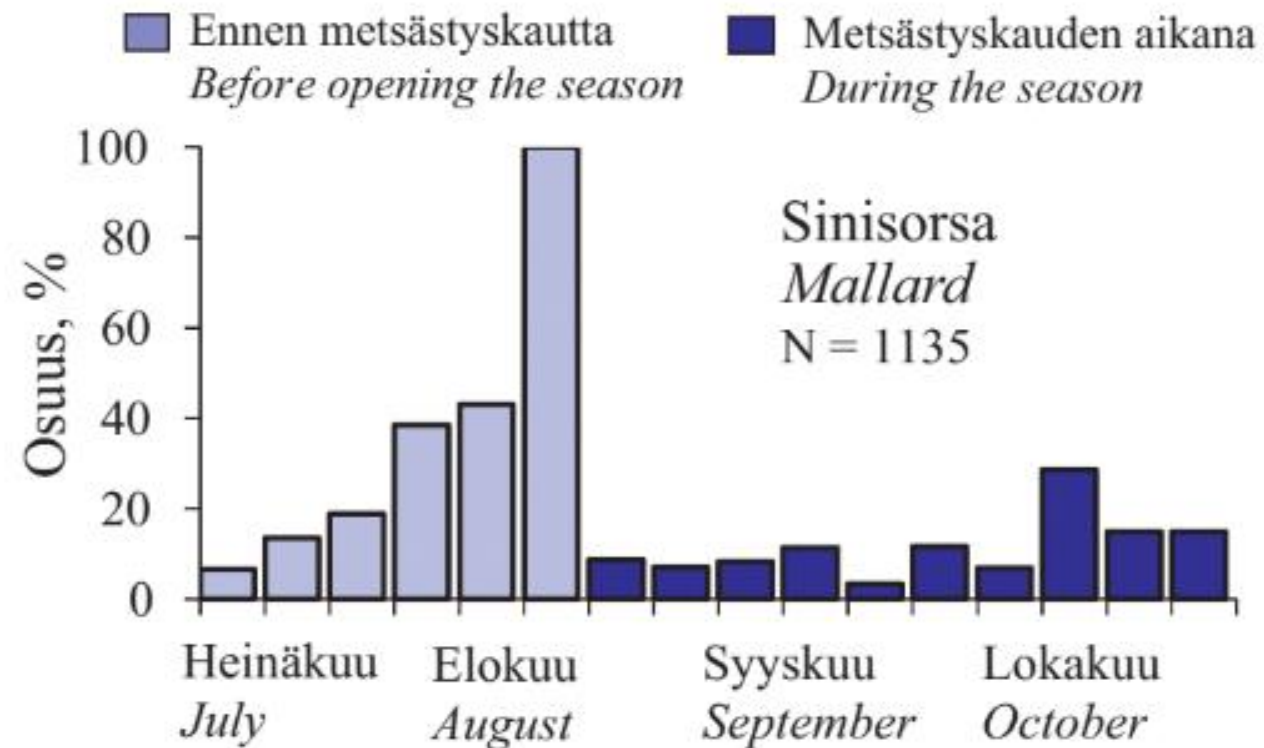

... mutta poikastuotanto ei yksin riitä!

Vesilinnut halutaan saattaa
hyväkuntoisena syysmuutolle seuraavan
kesän pesintää ajatellen.

Mutta nykytilanteessa vesilinnut joutuvat
syysmuutolle liian aikaisin.

-> levähdysalueita tarvitaan!

- 1) Aikuiseksi varttuminen
- 2) Pesineiden lintujen sulkasato
- 3) Syysmuuttoon valmistautuminen

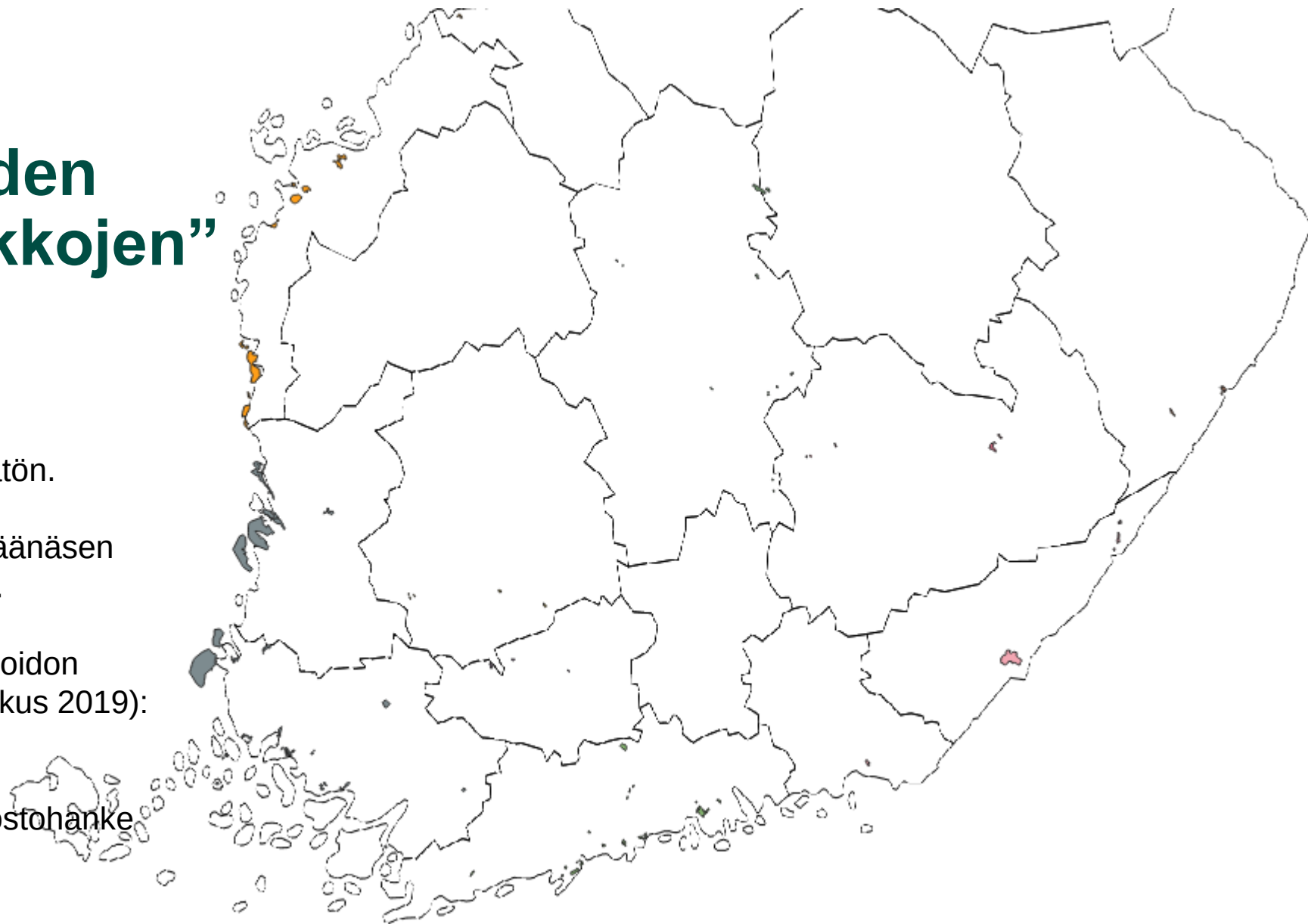
Häirintävapaiden ”tankkauspaikkojen” puute

Tällä hetkellä häirintävapaa
levähdysalueverkosto riittämätön.

Tarve tuotu esiin Veli-Matti Väänäsen
väitöskirjatutkimuksissa 2001.

Taantuvien riistavesilintujen hoidon
toimenpideohjelma (Riistakeskus 2019):

- > pilottihanke
- > SOTKA-levähdysalueverkostohanke

Häirintävapaiden alueiden kattavuus Etelä- Savossa

Arvokkailla lintuvesillä muutamia
rauhotusalueita.

Huom! Lisäksi:

- seurojen omat rauhoitukset
- osakaskuntien rauhoitukset
- asutuksen läheisyys

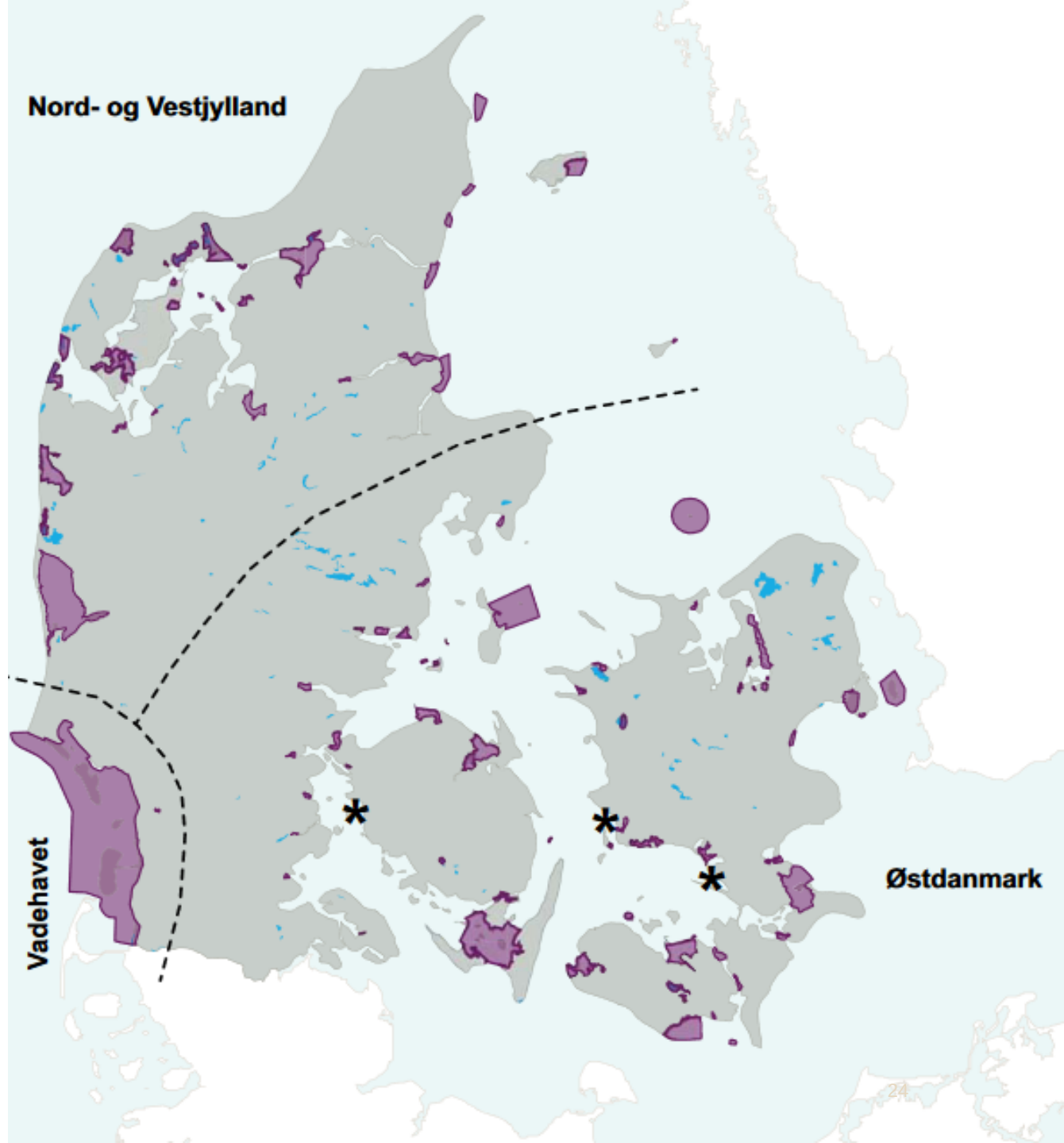
METSÄSTÄJÄLIITTO

Toimiva esimerkki löytyy Tanskasta

2000-luvun alkuvuosina Tanskassa
rauhoitettiin metsästykseltä noin 900 km².

Rauhoitus ”eduskunnan” päätöksellä
valtion omistamille maille etupäässä
merenranta-alueilla.

METSÄSTÄJÄLIITTO

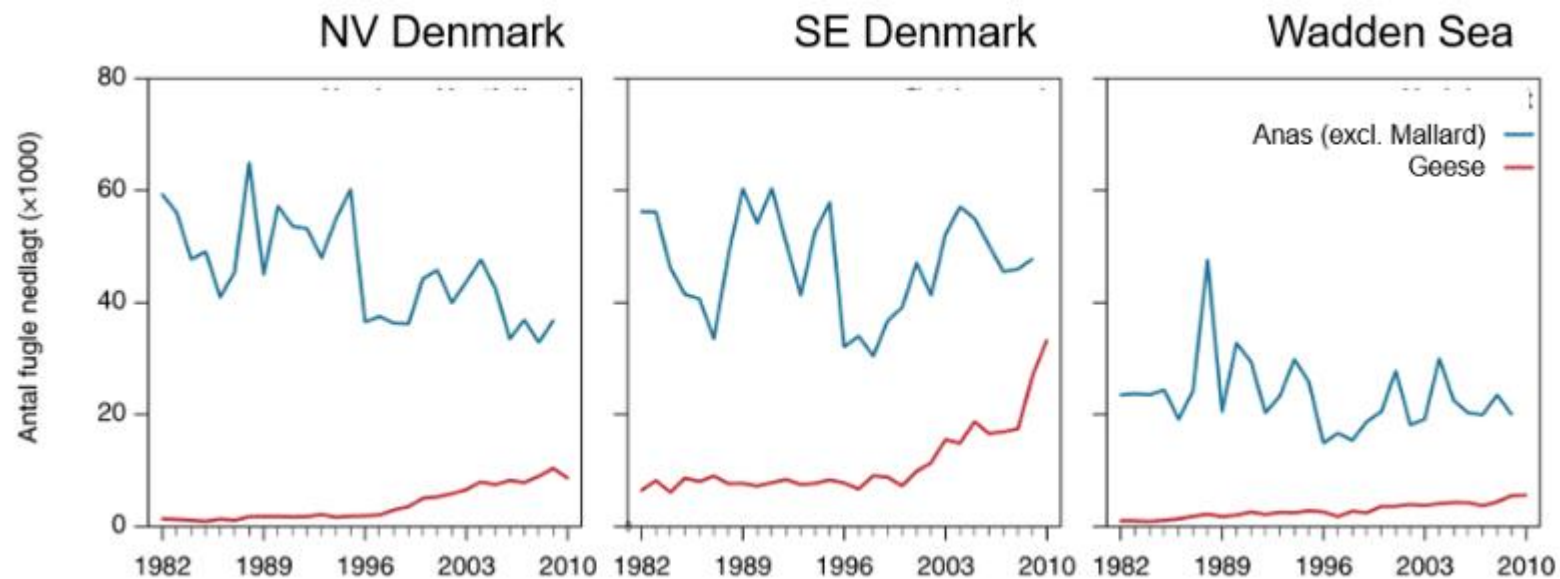
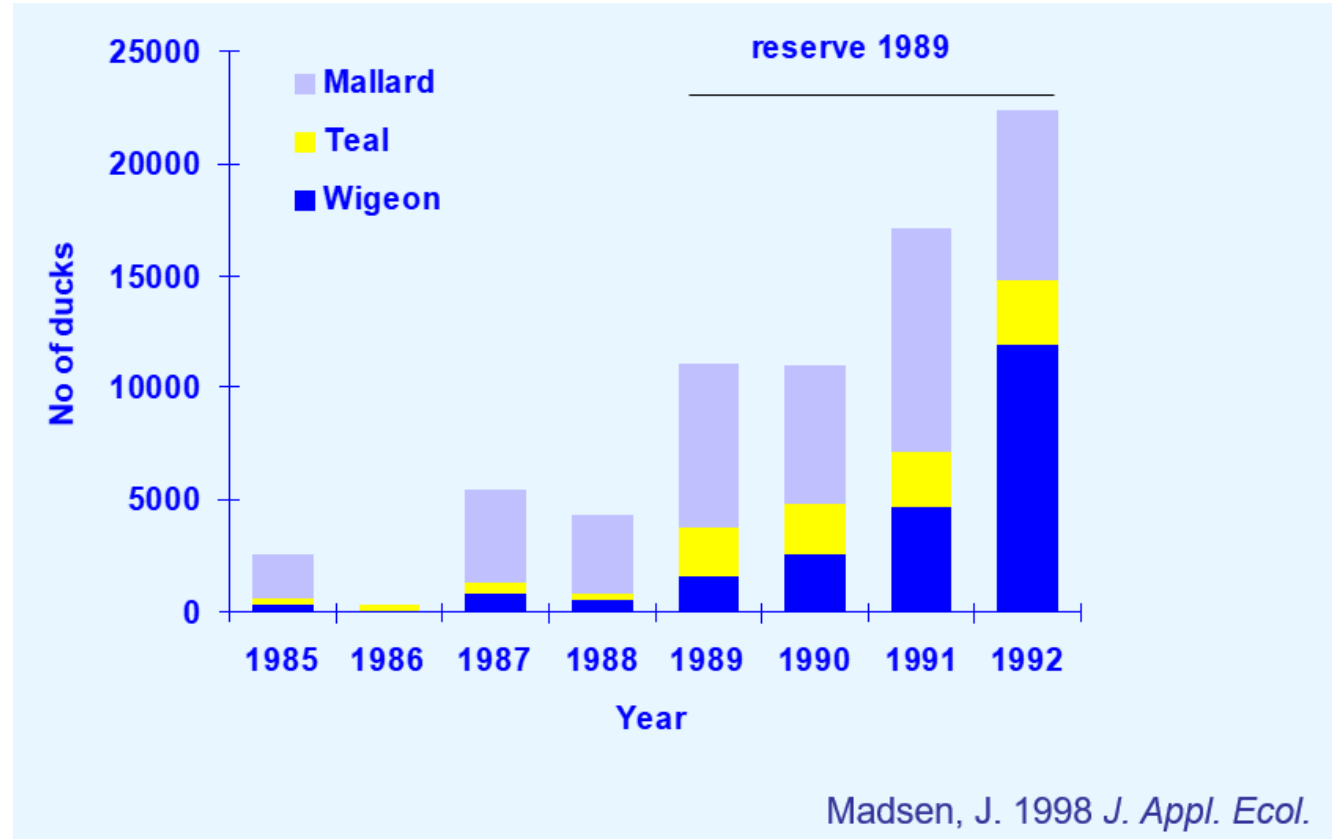

Toimiva esimerkki löytyy Tanskasta

Rauhoitusalueet keräävät jopa monikymmenkertaisia (4-50x) lintumääriä verrattuna lähtötilanteeseen!

Linnut viipyvät Tanskassa pidempään.

Paikalliset metsästäjät tyytyväisiä tilanteeseen: saaliit eivät romahtaneet.

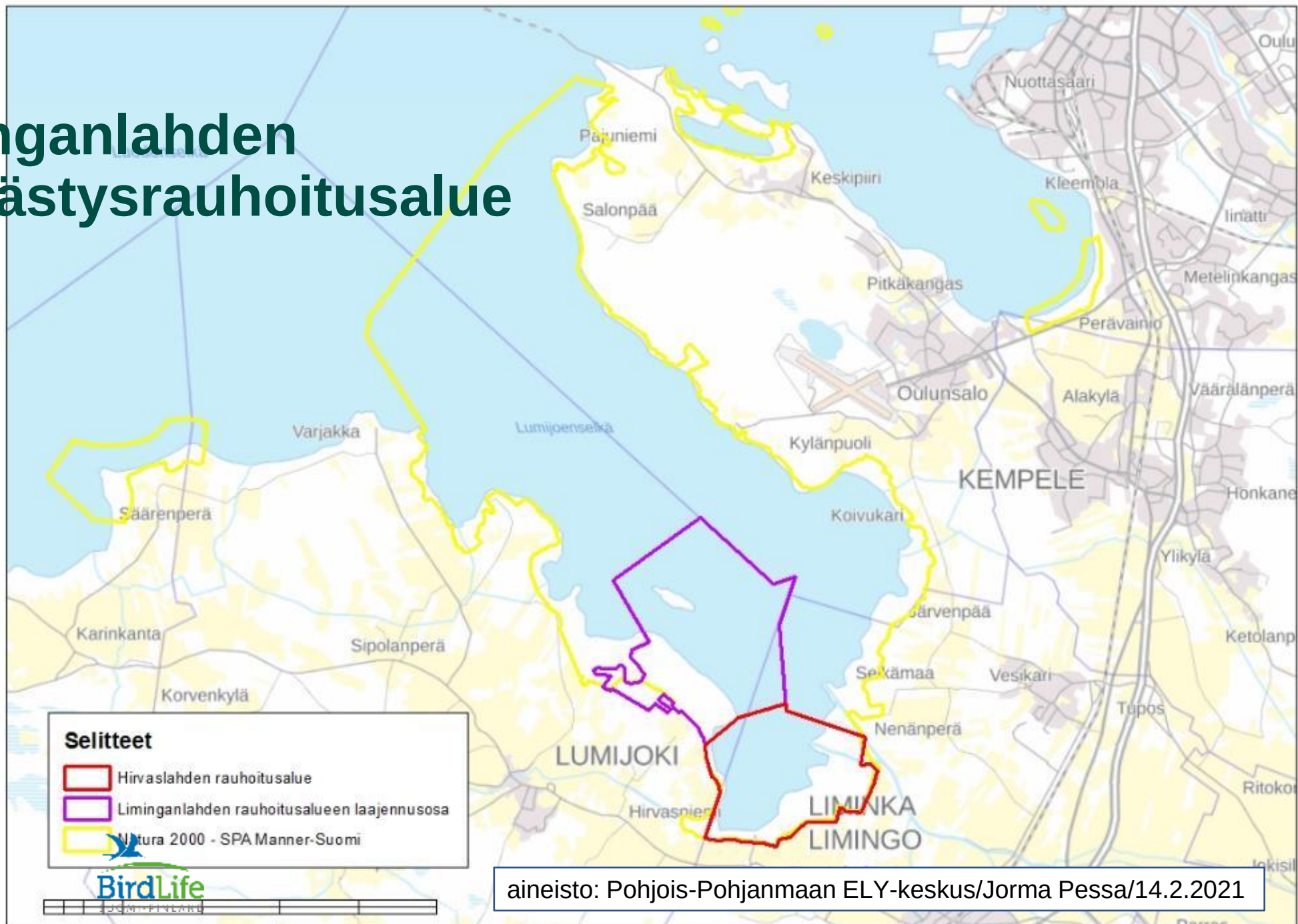

Pohjois-Pohjanmaan rauhoitusalueverkosto

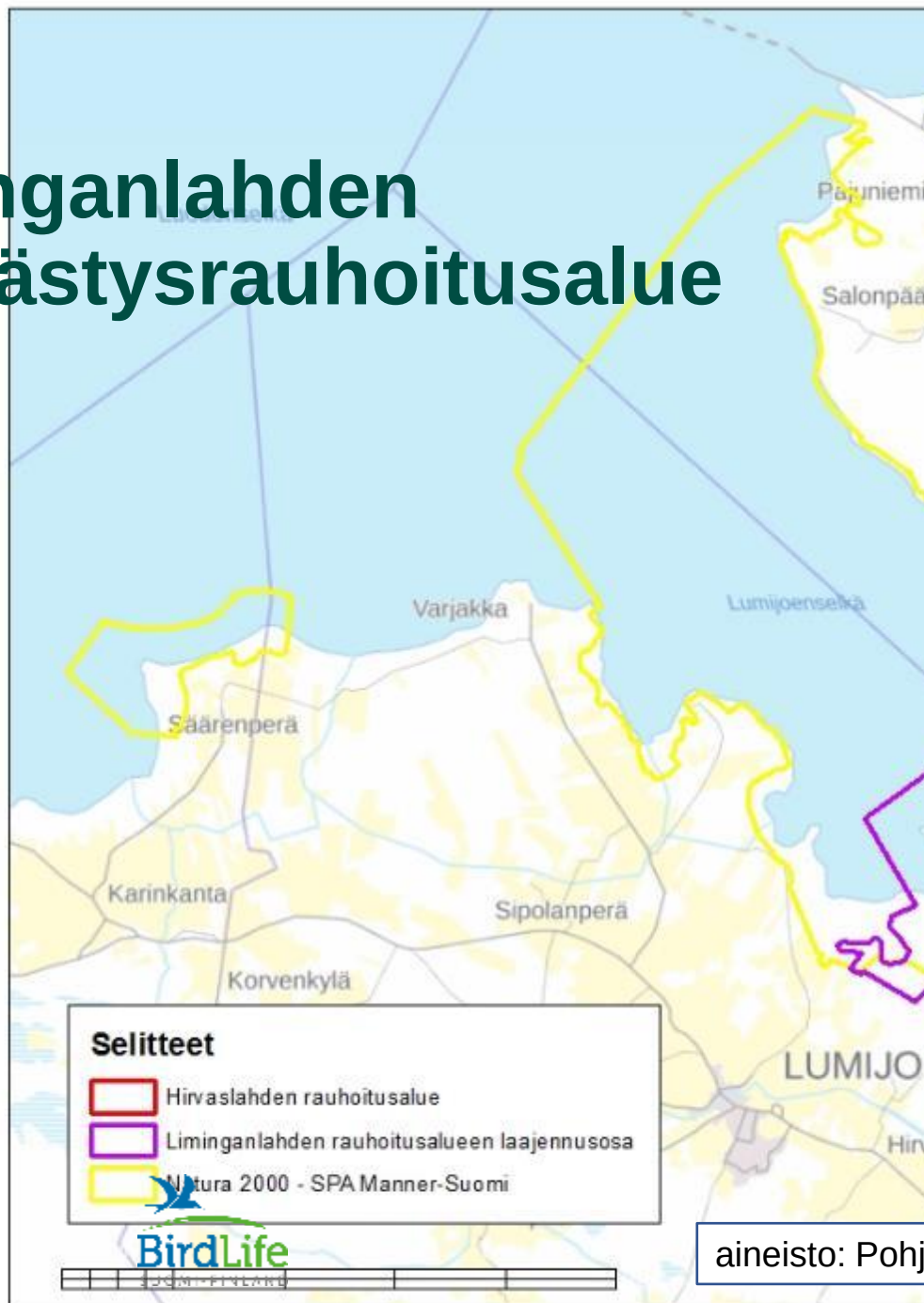
Nro	Alue	Pinta-ala (ha)
1	Krunnit	4435
2	Kellon saaristo	1533
3	Kirkkosalmi-Ojakylänlahti	589
4	Akionlahti	263
5	Kempeleenlahti	201
6	Siikajoen lintuvedet	506
7	Säärenperä Karinkannanmatala	583
8	Liminganlahti	2613
9	Raahen saaristo	37
10	Vihaslampi-Keihäslahti	85
11	Haapaveden lintuvedet	285
12	Kivijärvi	150
13	Nurmesjärvi	308
14	Lohvanjärvi-Särkijärvi	80
	Yhteensä	11668

Entäs kotimaassa...

Liminganlahden metsästysrauhitusalue

Liminganlahden metsästysrauhhoitusalue

aineisto: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/Jorma Pessa/14.2.2021

Toimiva esimerkki löytyy myös kotimaasta!

Liminganlahden Hirvaslahden (n.1000ha) sorsalintumäärien kehitys ennen-jälkeen-15v jälkeen rauhoitusalueen perustamisen.

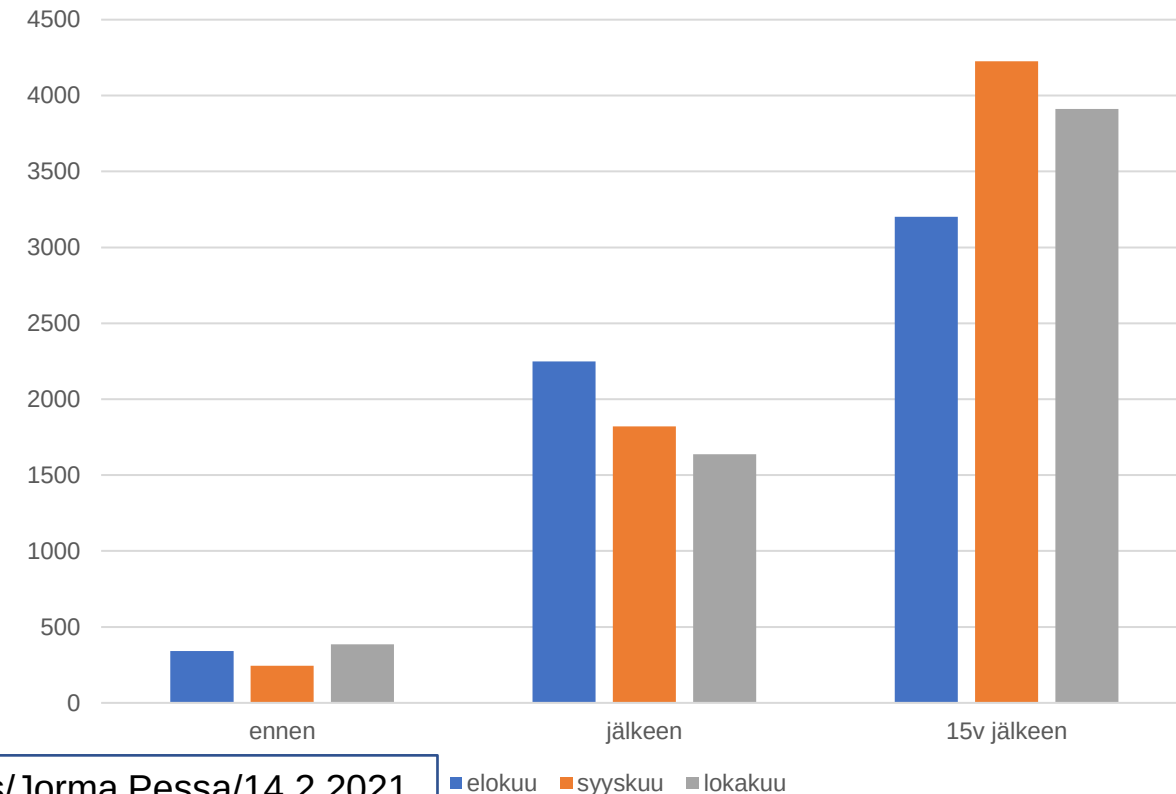
Yhdistettynä rauhoitusalueeseen (yht.n.2500ha) viime vuosina jopa 10000-13000 sorsalintua aina lokakuulle asti.

Ilmastonmuutos pidentää vesilintukautta pitkälle lokakuuhun.

Paikalliset metsästäjät tyytyväisiä parantuneeseen vesilintutilanteeseen – rauhoitusalue säteilee metsästysmahdollisuuksia ympärilleen.

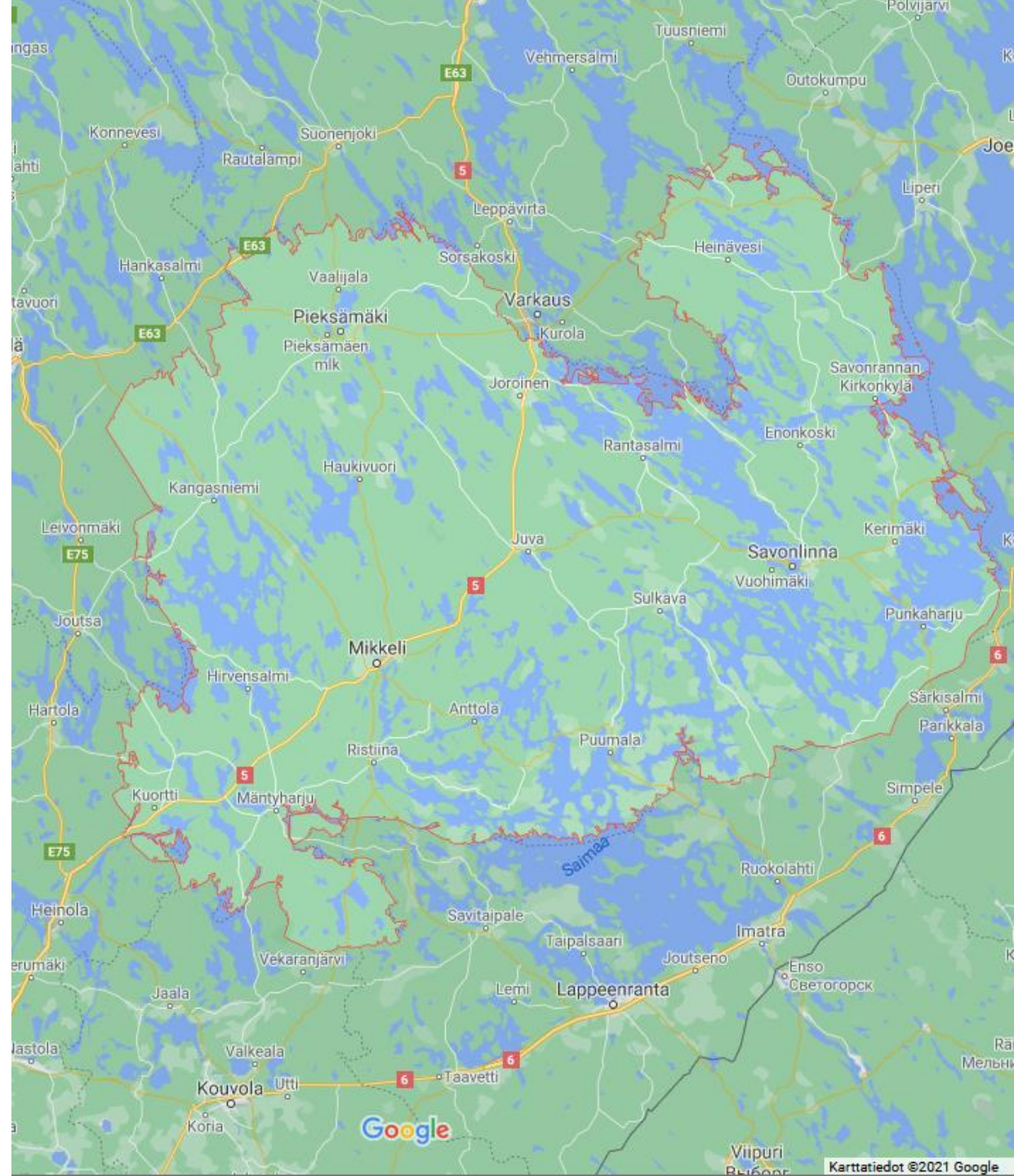
aineisto: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/Jorma Pessa/14.2.2021

Häirintävapaita levähdysaluekohteita etsitään koko maasta

Kohteilta toivottavat ominaisuudet:

- 1) vapaaehtoisuus
- 2) vesilintujen suosima ruokailualue syyskaudella
- 3) kohteella ei vesilintujen metsästystä koko syksynä
- 4) metsästykseltä sivuun mielellään useiksi vuosiksi
 - alueen houkuttelevuus paranee vuosien myötä, kun nuoremmat sukupolvet oppivat vanhemmilta
- 5) riittävä etäisyys metsästysalueille
- 6) taantuneiden lajien esiintyminen plussaa

Järven osa

Levähdysalueena voi toimia myös osa isommasta lintujärvestä tai isomman järven lahti. Olennaista on, että linnut pysyvät paikalla muulla vesistöllä tapahtuvasta metsästyksestä huolimatta.

Lintujärvi

Häirintävapaa levähdysalue on parhaimmillaan kokonainen lintujärvi. Tärkeintä on se, että alue on jo ennestään vesilintujen suosima ruokailualue.

Rakennettu kosteikko

Häirintävapanaa levähdysalueena voi tulla kyseeseen myös rakennettu kosteikko. Kosteikon tulee olla luonnonravintonsa puolesta houkutteleva kohde vesilinnuille.

Yhteenvetona...

Tarve syysaikaisille häirintävapaille levähdysalueille huutava!

Levähdysalueiden ansiosta vesilinnut viipyvät pidempään ja kerääntyvät suurempina määrinä.

Metsästysmahdollisuudet levähdysalueen ympäristössä säilyvät – jahtikausi jopa pitenee ja lintumäärä lisääntyy?

Ennen kaikkea linnut voivat muuttaa hyväkuntoisina luontaisen rytmensä mukaisesti.

-> paremmat lähtökohdat tulevaan pesimäkauteen

Otollisia kohteita melko rajattomasti...

Levähdysaluekohteet viikolla 8

Valmiit kohteet 2:

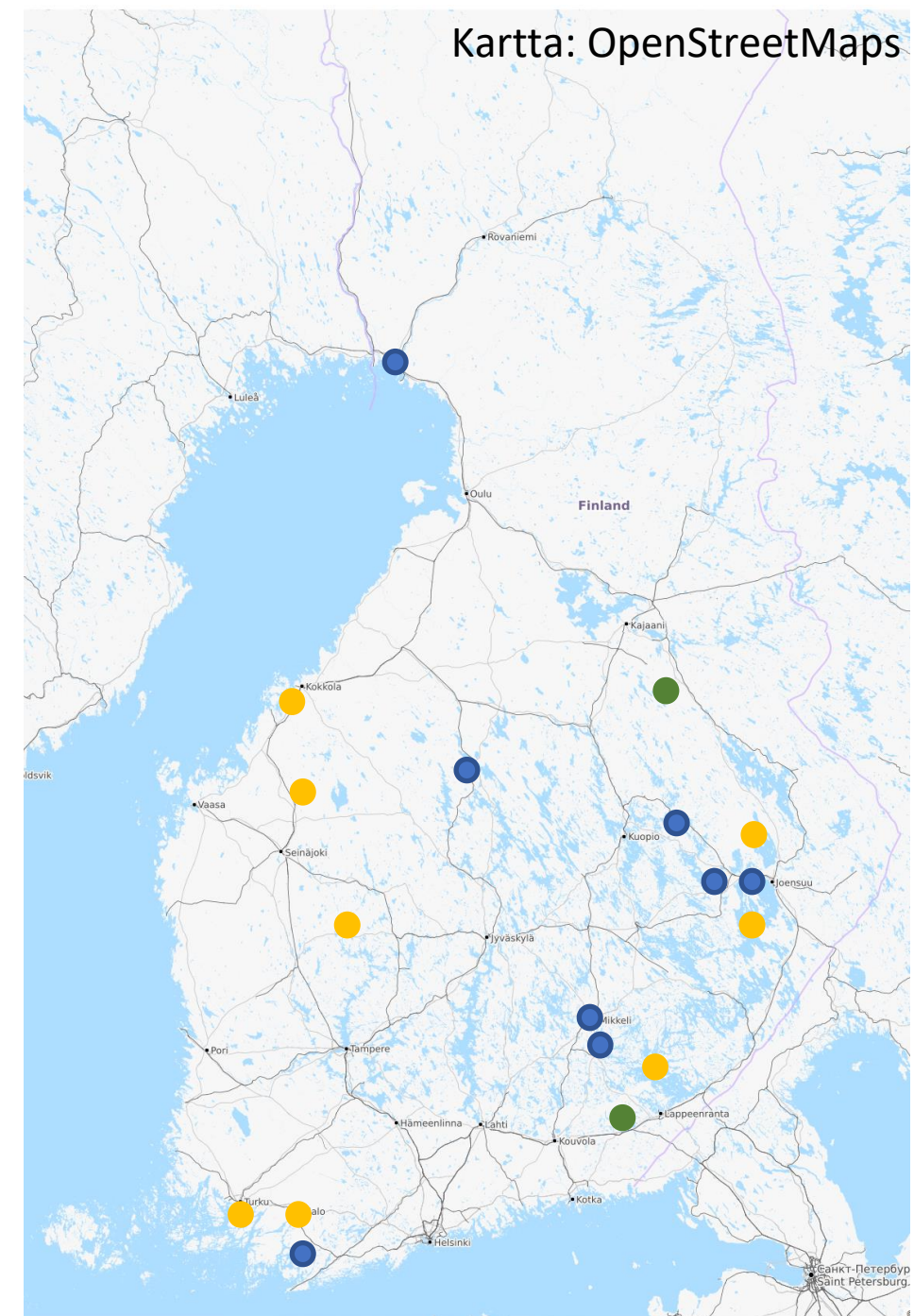
- [Savitaipale, Tuuliainen](#)
- [Sotkamo, Uuransuo](#)

Valmistelussa 8:

- Kemi
- Liperi
- Outokumpu
- Salo
- Tuusniemi
- Pihtipudas
- Mikkeli x 2

Alustavia 8:

- Pietarsaari
- Kauhava
- Polvijärvi
- Alavus
- Rääkkylä
- Puumala
- Kaarina
- Salo

Työtä vesilintukantojen hyväksi.

Kiitos ajastanne!

SOTKA-levähdysaluehanke

